

EL FIL D'ARIADNA

Una vella Setmana Santa

Mariàngela Vilallonga (*)

Diumenge de Rams

S'han acabat les classes, el llibres són desats fins d'aquí a vuit dies. Una setmana per endavant plena d'il·lusions, oberta a la novetat i a tot allò que d'extraordinari o meravellós ens vulgui donar la vida. Per la finestra oberta entra l'aire ja una mica més tebi de la primavera estrenada de nou.

Tot és a punt. El vestit de mig temps, la rebeca o l'abric d'estiu, les sabates noves, la palma o el palmó, guarnits amb rosaris de sucre i amb tota mena de figuretes ensucrades de color rosa o blanc per als més petits, i les branques de lloer per al més grans.

Ja repiquen les campanes de l'església. La plaça és plena de gom a gom. El fotògraf no es cansa de retratar els nens i nenes amb els seus vestits trets de la capsa i amb les cares emurriades per haver de sostenir, drets, els palmons i les palmes i per haver de romandre quietos, a ple sol, davant un senyor que no coneixen, i que s'ha entestat a fer-los riure i que, a més, es cobreix el rostre amb un aparell negre i estrany, mentre les mares els arreglen el coll de la camisa o la vora del vestit, els allisen els cabells amb les mans i s'obstinan a fer-los mirar vers aquell senyor que tenen davant.

El sacerdot ja baixa les escales acompanyat d'uns escolanets, més enjogassats que pietosos. Les palmes s'aixequen tot recordant l'entrada de Jesús, dalt d'un ruc, a la ciutat de Jerusalem, un Jesús triomfant, aclamat com a Mesies i com a rei. L'olor de l'encens s'escampa per tota la plaça i el seu fum s'enlaira i es perd en l'infinit.

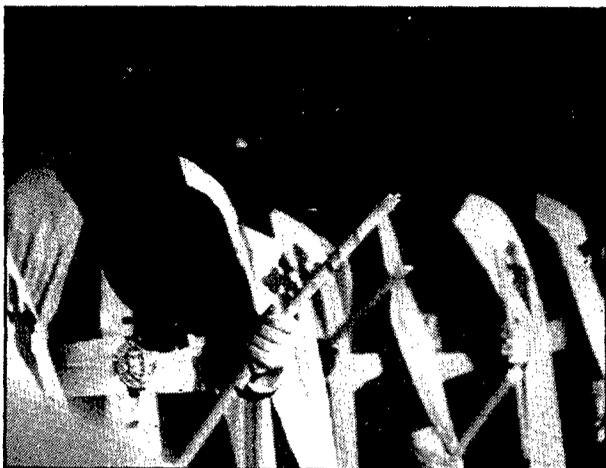
La benedicció s'ha acabat i la missa del Ram també. Padrins i fillols s'acumulen davant les portes de les pastisseries. Els més eixerits i matiners ja en surten, refets, amb els tortells a la mà.

És la tarda del dia del Ram. Al tocadiscos, les cançons de moda ja fa estona que es van escoltant. Alguns ballen, d'altres, asseguts, planegen les activitats d'una setmana que es presenta prou seductora. La nit de llargues ombres blavoses cobreix amb el seu mantell setelat i amb els seus dits argentats unes flametes que s'han encès aquell dia i uns somnis que s'han començat a forjar.

Dimarts Sant

Fa un dia esplèndid. El cirerer florit ens ofereix un aspecte magnífic, les seves flors blanques i atapeïdes amaguen quasi completament el color de les branques de l'arbre, tan llises i tendres. El jardí comença a perdre els colors de l'hivern i es vesteix amb la primavera nova.

Jesús al temple llança anatemes contra els fariseus i els doctors de la llei. Al capvespre, puja al mont de les Oliveres i profetitza als seus deixebles la ruïna de Jerusalem, la fi del món i el seu retorn com a jutge suprem.

La farina, el llevat, la mantega, el sucre, tot ja és preparat per cuinar els exquisits bunyols. La seva olor anisada, el seu gust dolcet i la flaire de l'oli quan es couen, són records sensitius ben lligats a la Setmana Santa. L'aire és ple del brunziment de les abelles, de la fortor de la terra renovada, de la blanor de les flors dels arbres i de la sentor oliosa dels bunyols.

Una estona al jardí i després una llarga passejada pels afores: l'estació del carrilet amb uns vagons i una màquina aturats ja per sempre més en una via morta, la riera plena de joncs i vorejada de pollancre, la pàssera de ferro ennegrida i rovellada pels anys. Les vacances continuen i neixen noves sensacions. Aquella «Moonlight serenade» i aquell «Attends ou va-t-en» giraven en el tocadiscos. Les paraules començaven a fer-se sentiments i els sentiments esdevenien gestos.

Dijous Sant

És mitja festa i alhora dia de dol. S'ornamenten els Monuments al Santíssim amb testos, rams de flors i amb les palmes i palmons que hauran d'esperar uns dies més per ser penjats als balcons.

A la missa de la tarda es realitza la cerimònia del lavatori dels peus en record del Sant Sopar. Jesús, al vespre es dirigí a l'hort de Getsemí on va pregar llargament mentre els seus deixebles, cansats de vetllar, dormien sense adonar-se dels sofriments del seu mestre. Després de la Missa, s'inicia la processó al Monument, ja preparat. L'encens que vessa el sacerdot i l'himne *Pange lingua* són imatges fixes evocadores de la tarda del dijous sant.

Comencen les visites als monuments. Al de l'església parroquial cremen llumets d'oli i arreu hi ha ciris encesos, que desprenen un agradable perfum de cera, i que deixen l'església mig a la penombra i plena d'ombres suggerents. Les monges tenen cura del monument de la capella de l'hospital, senzill i al mateix temps solemne.

El monument de la capella del cementiri és el més sol i el més acompanyat alhora.

A la tarda del dijous sant, els carrers són silenciosos i tristos, és com si fossin revestits d'un tel que els torna menys definits, amb una estranya llum difusa i amb el vent de Quaresma tot ensenyorit-se dels espais buits. Les emissores de ràdio no emeten res més que música clàssica, però l'agulla d'un tocadiscos reproduceix les notes llangoroses i embolcalladores d'una samba càlida.

Divendres Sant

Comença a fugir de les nostres mans una altra Setmana Santa. Ja es pressent el retorn a les classes. Jesús és conduït davant Ponç Pilats, és assotat, és coronat d'espines i condemnat a mort. Amb la creu sobre les seves espatlles puja al mont Calvari on és crucificat entre dos lladres. Els solemnes oficis de la tarda ens recorden la Passió i Mort de Jesús.

També a la nit, la processó. Davant de tot els estalferms, el centurió dalt del cavall, els trompeters, els timbalers i els soldats amb les llances sonores i compassades. A banda i banda de carrer, les dones i noies amb ciris encesos, algunes descalces. Després, el homes amb les teies que degoten cera fosa cotinuaement. Enmig, les vestes negres i encaputxades, amb els símbols de la Passió, el gall, els daus, els claus, el martell, la corona d'espines; la imatge vestida de negre i de tristor de la Mare de Déu dels Dolors portada a les espatlles per un grup de dones endolades. La processó serpenteja pels carrers del poble acompanyada de cants planívols.

Un missal compartit, unes mirades, uns contactes furtius i un intercanvi d'objectes que esdevindran talismans adorats.

Diumenge de Pasqua

És el final de les vacances. La Setmana Santa se'n va. Però amb les parpelles ben closes pensem intensament en ella i sabem que tornarà, la mateixa, amb els seus dies alegres i tristos, i sempre diferent, cada any més diferent.

Jesús ha ressuscitat; el seu sepulcre és buit; ha tornat al cel a la dreta del Pare.

A la taula de Pasqua els canelons, el rostit, el xampany i la mona amb els ous de xocolata ja són a punt. Però també són a punt les paraules de l'adéu i les promeses, i amb elles els dies nous de l'espera i de l'esperança, d'il·lusions que s'aniran arrelant i de projectes que s'afermaran amb el temps. Aquella vella Setmana Santa havia estat acompanyada del descobriment de sentiment ignorats i desconeguts encara, de vivències noves i del despertar dels sentits.

(*) Professora Col·legi Universitari de Girona

DIETARI AMB RETROVISOR

Els amors de Dalí i de Josep Pla

Jaume Guillamet (*)

Dalí i Santos Torroella
30.03.85, Dissabte

Rafael Santos Torroella insisteix a presentar-nos les claus artístiques del Dalí jove, el millor Dalí. Fill de Portbou, veí de Barcelona i amant de Cadaqués, el crític d'art ha entrat ara a la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi amb un discurs revelador d'un episodi del Saló de Tardor de 1928. Un episodi amb els galeistes Joan Anton Maragall i Josep Dalmau, a propòsit del quadre «Diàleg a la platja», el diàleg impossible entre les masculinitat i la feminitat que tant ha torturat i inspirat el pintor. Claus artístiques i claus humanes que Santos Torroella ha gosat analitzar a «La miel es más dulce que la sangre», una obra agosarada, valenta i clarificadora, lectura obligatòria per a qualsevol que gosi parlar de Dalí.

Galinsoga

31.03.85, Diumenge

L'altre dia, a l'ABC parlaven dels «ga-

linsogas» de l'actual govern. Parlaven simplement dels periodistes que li van a favor, que tampoc no sé si en podríem comptar gaires entre les firmes importants. Periodistes a favor en pot tenir qualsevol govern. Ara, gent com Luis Maria de Galinsoga, director imposat per Franco a «La Vanguardia» i que insultà els catalans, els de l'ABC haurien de saber —no saben— que només els tenen determinats governs amb els quals els actuals periodistes de la dreta hi tenien prou bones relacions. La dreta juga a l'embolica que fa fort.

El Pla de Lilian
01.04.85, Dilluns

El Pla de Lilian ja se sent vell i és escèptic i pessimista com el que hem conegut. el Pla de Lilian només té 35 anys, però la noia de Zuric només n'ha fet 20. «Si ens haguéssim conegut una mica abans hauria fet el possible per esbargar el teu front i fer fugir la tristesa. Però sempre faig tard. Espanya és un país trist. El sol

és només una aparença enganyosa de claror. No hi veiem pas més clar. Prou saps una mica la vida tràgica que portem alguns amics en aquest infern blanc i blau. Les coses sentimentals són aquí les més doloroses de totes». Però l'home que descobrim a «Un amor de Josep Pla a Canadell» és tendre i enamorat, paternal i galant alhora, amb la delicada noia bruna que havia anat a passar vuit dies a casa dels Jordà, a Canadell. Que ell va passejar per la costa immaculada de 1932, per Figueres, el Port de la Selva i Barcelona, provocant enranoies. «Aniré un dia a Calella i provaré d'atrapar l'ombra errant que tu hi has deixat». Les cartes que l'editor Vergés ha aplatat, ha traduït del francès i ha editat, ens acaben de fer entranyable l'escriptor de Llofriu. «De vegades, la frase és tan justa que l'obra menor deixa de ser-ho», escriu Josep Vergés al pròleg, datat a la seva casa de Pontós. el Pla de Lilian va escriure el seu primer vers en francès.

Veí d'esbargo de Vergés, a Pontós, Ramon Guardiola Rovira s'ha jubilar de mestre al col·legi públic Salvador Dalí de Fi-

gueres. No podia pas ser una altre nom. Guardiola ha estat el gran alcalde de la Figueres del franquisme, de 1960 a 1973, però ha estat sobretot l'alcalde de la Figueres d'en Dalí.

Avui fa deu anys que el general Franco va poder celebrar per darrera vegada el seu «Dia de la Victòria».

Gonçal Comellas
02.04.85, Dimarts

Gonçal Comellas és entrevistat a «El Nou», arran d'un concert a Vic: «L'ensenyament musical hauria d'estar inclòs en els plans d'estudis d'EGB i no hi és». El violinista d'Avinyonet de Puigventós ara s'està a Madrid, on és director de l'Orquestra de Cambra Reina Sofia. «Si la música clàssica tingués els mitjans que tenen altres estils musicals, també tindriem més cultura musical».

(*) Periodista